

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 44 (1930)

Artikel: La dumengia da la benedicziun : queder engiadinais cun chanzunettas e sot
Autor: Bezzola, Ed. / Gilli, Cl.
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-200772>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 02.04.2026

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

LA DUMENGIA DA LA BENEDICZIUN

QUEDER ENGIADINAIS CUN
CHANZUNETTAS E SOT DA
ED. BEZZOLA E CL. GILLI

La dumengia da la benedicziun¹

Queder engiadinais cun chanzunettas e sot

(Epilog da la cumedgia „Nos Gian Fadri“²)

Persunas: La spusa (Ninetta), il bap, la mamma, il spus (Gian Fadri), sia veglia fantschella (Chatrina), barba Peider (ün amih), giuvens e giuvnas, tuots in vegls custüms engiadinais.

Aunz chi s'ozza la tenda il clavazin suna ün' introducziun adattada (p. e. Il marsch da nozzas da Barblan, musica da la Festa da Chalavaina). Culs ultims accords s'ozza la tenda.

Sceneria: piazza davaunt l'acla da Serlas in Val Chamuera (scu i'l seguond act da „Nos Gian Fadri“).

Ninetta e duos amias sun occupedas cun piner maisas e sopchas. Il bap vain cun duos madalenas d'vin our da chesa, la mamma e Chatrina sun tschantedas sül baunch davaunt porta.

Mamma: Schi Dieu ludò cha essas gnida ans güder, chera Chatrina. Che avessans fat sulets, nus chi nun essans adüsos d'avair da quists trattamaints e convivis...

Chatrina: Eau craj bän, mo sar Gian Fadri ho eir dit, cha füssas bel e bain imbarzadas, — ed el voul cha que dvainta üna festetta in uorden.

Bap: Schi, schi, in quist möd s'ho bun fer. El ans ho tramiss aint interas chargias d'roba... Guardè, guardè, co vain auncha pü.

(Aintran duos giuvens cun gierls.)

---

¹ L'indumengia zieva avoir dit our müsted las giuvnas, in tscherts lös eir l'intera giuventüm, giaiva in chesa da la spusa a der la benedicziun. In occasiun da quist act nu manchaiva ün adequat trattamaint, cundieu cun chanzuns, poesias e plets pü u main solens. L'üsaunza s'ho pera mantgnida a Segl fin avaunt pochs decennis.

² Quist queder gnit rappreschento per la prüma vouta a Zuoz in occasiun da la Festa ladina dal 1927.

M a m m a: Mo Segner Dieu — Segner Dieu (büttand ils mauns insembel). Inua gianse cun taunta abundanza.

N i n e t t a: Que nu finischa pü! Mo che cha Gian Fadri s'impaisa....

C h a t r i n a: Mo laschè 'l fer, laschè 'l fer, ch'el ais i'l setteval tschèl. Schi la fè, nos bun sar Gian Fadri. El dess oter scu que per partir our ün po da sia felicitèd sün minchün chi al vain incunter u al ais daspera.

Be chi füss sto bainquaunt pü simpel da retschaiver la giuventüna our in nossa chesa in vschinauncha, impè da fer purter aint tuot la roba fin aint a Serlas, nischi.

N i n e t t a: Schi, ma chera Chatrina, el ho vulieu que absolutamaing, dschand cha el as voul tgnair vi da la vegl'üsanza, cha la giuventüna vegna arvschida in chesa da la spusa, cur ch'ella vain a gratuler per la müsted e giavüscher buna vintüra.

M a m m a: Ed insè ans fo que eir plaschair cha possans als ardschaiver e possans fer eir nus qualchosa.

(Ils duos giuvens haun intaut miss per terra lur gierls e sun occupos insembel a las mattas a spaquetter our la roba.)

G i u v n a A (als giuvens): Ma nu vegnane bod?

G i u v n a B: A vulaivan partir a las 9 da vschinauncha per esser co vers mezdi.

M a t L: A staun river d'ün mumaint a l'oter.

M a t M: Guardè lo vegnan fingiò mattas (do ün güvel, chi vain rispost da lontaun).

M a t L (clama da la vart): Ma fè e gni ünavouta!

G i u v n a A: Chi sun quellas trais lo ouravaunt?

G i u v n a B: Mo nun ais que Tina ed Anna Maria — ma la terza?

M a t L: Mo que ais Clementina!

M a t M: Tschà, chantain üna per als fer ils bainvgnieus::

T u o t s: Schi, schi ... schilafé ... schi propi chantainse, chantainse! (Intunan:)

Fest'ais hoz.

Fest'ais hoz! Nel god la romma
 be suot vusch scuttond ans vain.
 Ils auals plü pri schuschuran,
 ils utschels plü leid salüdan
 e dalöntschi resun' il sain.

Fest'ais hoz! e la fluorina,
 ch'ün dumonda, disch da schi.
 Hoz il tschêl plü blau as stenda,
 il sulai glüsch'e risplenda
 hoz plü cler sco'n oter di.

Fest'ais hoz! e benedida
 soncha pasch sur munts e plans;
 O cha quell'a tuots palainta:
 festa saj'e festa dvainta
 eir nel cour da tuots umans.

(Peider Lansel,
 Suldanelas Nr. 28)

Il prüm vers vain chanto da quels chi sun sün la scena.

Al principi dal seguond vers arivan las giuvnas, chi salüdand a dret ed a snester, s'uneschian al chaunt.

Tar il terz vers arivan eir ils giuvens, uschè cha quel vain chanto da l'intera cumpagnia.

Finieu il chaunt, grand salüdöz — spass traunter la giuventüm — chi as tschainta — chi vo vi da las maisas — chi as posta da co — chi da lo.

L'inter stu esser ün bel queder plain vita — interruiot da qualche „bonmot“ u spasset. Mattas rian traunter dad ellas sur quist u l'oter — giuvens offeran megldras plazzas u as sfadian in oter möd per lur predilettas. — Gian Fadri (il spus) salüdo ils genituors da sia spusa, s'ho fermo sper ella, baderland.

La scena po gnir accumpagnada dal clavazin cun üna melodia adattada — p. e. our da la musica da Chalavaina (Barblan), Primulas musicalas da Corradini u Sots grischuns (M. Badrutt).

Tuot in üna vouta ün giuven clama:

Quietezza per il pled dal prüm giuven! (segua silenzi generel.)

Il prüm giuven fitto cun üna scharpa, s'avaunza cun a dret ed a snester duos giuvens vstieus da sudos (manduras dal 17 fin 18avel secul) e prelegia u declama:

A quist nouv pèr spordschains da cour
 Giavüschs d'buna vintüra
 Cha l'avegnir sün els spand'our
 Da bön üna bgerüra!

Felizis sajan tuots lur dis
 Colmos eir da furtüna
 E molestos nu sajan brich
 D'adversited üngüna
 L'amur, la pesch e l'unium
 Mê da lur cour s'divida
 E nossa sencha religiun
 Adün' als saja guida.
 Aunch' üna vouta giavüschain
 Tuot bön in larg'imsüra
 Scu hoz as saj' il tschêl serain
 Tres our: Buna vintüra!

(Giuvens e giuvnas exclaman: Buna vintüra! intant cha il clavazin intuna l'introducziun da la seguainta chanzun.)

Chanzun giuvnas:

Mia lengia chaunta — mieu cour s'allegra
 Mieu spiert al ingrazcha — nos Dieu lossü.
 Di vintüraival! — La pür'algrezcha
 Nu sè retegner — chi m'impl' il cour.
 O Dieu cumpagnans — tres nossa vita
 Ch'obtnair nus possans — tieu bainplaschair.
 T'arov, conceda — a nus adüna
 Tia taunt bsögnusa — benedicziun.

(Collecziun Dolf, Nr. 10, Plaz da filar)

La prüma giuvna accumpagneda da las duos pü giuvnas mat-
 tas da cumpagnia, s'avaunza durant il chaunt vers la spusa, cun las
 insegnas da l'alach; ün giuf guarnieu cun föglia verda e fluors. La
 cerimonia stu gnir fatta in möd solen ed il giuf surdo a la spusa in
 chantand l'ultim vers vers las otras giuvnas.

Il spus la do alura il maun, l'ingrazchand eir a nom da la
 spusa.

Il bap e la fantschella haun intaunt spüert buchelets cun vin.
 Grand impringias ed evivas — intaunt vain repetieu l'ultim vers da
 la chanzun: „Fest'ais hoz.

Durant il chaunt sun arrivos barba Peider e duos giuvens pü
 vegls (ils amihs da Gian Fadri) chi vegnan retschevieu cun grand
 hallo. Barba Peider vo tar ils spus ed ils salüda cun visibel dalet.
 Intaunt las giuvnas haun piglio üna per vart a bratschettas traun-
 ter dad ellas ils duos giuvens vegls, s'avanzand süil davaunt da la
 scena e chauntan fand möds adattos als vers:

Giuvens mats da cumpagnia (s'avanzand sül pro-
 Aman sot ed allegria. scenium)
 Vaun suvenz lur' eir in faira (girand intuorn ils
 Na da di be, eir la saira. mats as dand il maun)
 Snarranter vöglian las mattas, (mussand il daint
 Als faun quistas be baschattas. fand pincadinès)
 In lur super-grandaschia
 Al alaig els vaun our d'via. (as dand impurtanza)
 E s-chivind bain la marida
 Crajan cha per els ün crida. (fand finta da crider)
 Ma sch'ün di la drett'als tschüffa
 L'ultim piglian eir'na püffa. (vers l'auditori).

(Melodia v. Plaz da Filar da Dolf Nr. 2)

Finieu il chaunt cun risatta generela il prüm giuven clama:

Prüm giuven: Honorata giuventüna! Stimatischems preschaints! Siand cha las mattas s'haun permissas da fer beffa u chalàf da duos dals pü undros, respettabels e venerabels giuvnos, da duos pozzas imperturablas da noss cumpagnia da mattaniglia, dun uorden a duos mats da las der la rispösta tuchaunta.

(Ils mats faun cumplimaints traunter dad els fin cha duos s'avaunzan e chauntan fand gest adattos.)

Chanzun.

Mat O: Sun sto her saira dadour üsch
 Vulaiiv'am marider
 M'haun dit cha la matta saja trid'
 E l'he lascheda ster.

Mat P: La matta d'he pudieu garder
 Poch bella m'ho parida
 Ed eir eau chi per am marider
 Nu vuless üna trida.

Mat O: 'na memma bella vögl eau brich
 'na memma, memma bella
 Perche sch'eau vess dad ir davent
 Mlaschess increscher d'ella.

Mat P: 'na memma trida vögl eau brich
 'na memma, memma trida
 Cha cur ch'eau vess da la brancler
 Am dess que 'na sgrischida.

Mat O: 'na memma granda vögl eau brich
 'na memma granda matta
 Cha cur ch'eau vess da la brancler
 'm paress que be 'na latta.

Mat P: 'na memma pitschna vögl eau brich
 'na memma, memma pitschna
 Cha cur ch'avess da la brancler
 m'paress que ün puogn ravitscha.

Insembel: 'na mezzaumetta vess gugent
 'na bella mezzaumetta
 Cha cur cha d'he da la brancler.
 Eir mieu cour s'daletta.

(v. Chanzunettas da
 temps vegl).

Il refrain vain chanto da tuots ils mats. Finida la chanzun cul
 arrir generel, pigl' il pled

La prüma giuvna: Stimedas cumpagnas, chera spusa
 e honorat signur spus! Que nun ais mepü vaira cha nussas
 hegians vulieu fer beffa da duos venerabels giuvnos — eir
 schi sun pü cu da la prüma flur . . . (tuot chi ria). Nussas
 nu vulains ans chatter offaisas da la chanzun chi avess da
 metter in risibel a nussas mattas da barat. Ma ün tun pü seri
 füss bain pü adatto tiers quista occasiun festela e que saro
 bain darcho scu 'l solit a nussas dad ir avaunt cul bun ex-
 aimpel. Noss' Annigna intunero perque la chanzun da la spusa
 — tschà Annigna!

Üna giuvna as metta a chanter suletta u accumpagneda
 d'ün'otra matta. Il refrain chauntan tuot las mattas insembel.

Chanzun da spusa.

(Solo o duet da mattas.)

O ve bainbod am consuler
 Mumaint taunt suspiro.
 :: Davaunt il muond e tschêl d'at fer
 Ma spusa d'he penso. ::

Alura nu't vögl pü lascher
 At strendscher a mieu cour.
 :: Il paradis vögl explorer
 In bratsch a mieu tesor. ::

Finida la chanzun ün mat spordscha il bratsch a la giuvna e la maina fin davaunt ils spus, chi la faun fer impringias.

Sün que pigl' il pled darcho

Il prüm giuven: A nom dals giuvens ingrazch las ondraivlas e riveritischmas giuvnas per lur bel e memorabel exaimpel, cha lascharons seguir d'üna chanzun auncha pü profunda ed adatteda a l'occasiun solenna e cha ils stimatichems sar Chasper e sar Giuanin, duos meritichems chantadurs e giuvens fetters ans intunaron: la chanzun da la muglinera!

Ils duos giuvens vegls s'avaunzan fand cumplimaints e scu schi as schenessan as mettan lura a chanter fand gests da spass adattos als plets. (Tenor las vuschs paun chanter insembel u ün vers per ün in davo rouda.)

La muglinera.

Insembel:

E la matta da la muglinera
 Adün'ais steda ma marusa chera.

Sar Chasper:

E cur ch'eau giaiva a muglin tiers ella
 Am salüdaivla cun 'na tschera bella
 E'm farinaiva tuot da pè a testa
 Sainza regard per mieu vesti da festa.

Insembel:

E la matta da la muglinera
 Adün'ais steda ma marusa chera.

Sar Giuanin:

E cur ch'eau giaiva per güder chascher
 Am daivla gram'avuonda per licher
 Ma cur ch'eau dschaiva ch'ella füss testarda
 Ella riaiv'e dschaiva: Guarda, guarda.

Insembel:

E la matta da la muglinera
 Adün'ais steda ma marusa chera.

Sar Chasper:

E cur ch' eau gniva per la der ün bütsch
 Fügivla our da cuort o gio 'n murütsch.
 O'm s-charbunaiva vi d'la buocha d'pigna
 E pretendaiva cha que füss masdigna.

Insembel:

E la matta da la muglinera
 Adün' ais steda ma marusa chera.

Sar Giuanin:

E cur ch' eau giaiva per la dumander
 Avaivl' adüna qualchosett' da fer.
 Per cuntanter am daivl' üna vaiscletta
 E tuot riand am dschavla: Spetta, spetta.

Insembel:

E la matta da la muglinera
 Adün' ais steda ma marusa chera.

Sar Chasper:

E cur ch' eau giaiva per la der il pain
 Am dschavil' adüna ch' ella nu'm voul bain.
 E cur ch' eau giaiva per avoir resposta,
 Am dschavla na mieu cher, cha Dieu am osta!

(our dal Biviano da Rud. Lanz)

Finida la chanzun tuot clama: Bravo, bravischems! Duos giuvnas infittan ils chantaduors cun craunzs da fruonzla, suot il rir generel.

Chatrina u ün' otra da la veglias dumanda lura chi's chaunta la chanzun dal cumgio da la spusa, l'Adieu! chi vain intuno dad üna matta. Quista chaunta adüna la prüma part dal vers. La segunda part — la resposta (R.) — vain chanteda in davo rouda tenor ils plds 1. d'üna giuvna, 2. d'ün giuven, 3. d'ün oter giuven, 4. d'ün giuven e d'üna giuvna insembel, 5. da l'intera giuventüm. Il refrain da mincha vers vain chanto da la matta insembel cun quels chi respuondan — tenor ils vers.

L'Adieu!

Adieu, adieu, mia chera mamma,
 A nouva vita mieu cher am clama.

R.: Vo'n nom da Dieu, mia chera figlia,
 Algor dat spess da tia buna veglia.

Insembel: Na chera mamma d'avair da banduner
E cun üna söra avoir dad ir a ster.
Adieu, adieu, diletischem bap,
O quaunt chi'm doul'avair da fer quist zap.

R.: Vo'n nom da Dieu, mia chera figlia,
E dvainta brava per tia famiglia.

Insembel: Ün bap amo d'avair da banduner
E cun ün sör d'avair dad ir a ster.
Adieu, Adieu, mias sours amedas,
La sort voul bain cha vegnans separedas.

R.: Vo'n nom da Dieu, chera sour ameda,
Vo cun tieu spus e sajast furtüeda.

Insembel: O cheras sours avoir da banduner
E cun quinedas vair dad ir a ster.
Adieu, adieu, banadieus frers,
D'uoss'inavaunt avro da pü pissers.

R.: Vo'n nom da Dieu, chera sour e spusa,
Deportat bain e sajast premurusa.

Insembel: O mieus buns frers avoir d'as banduner
E cun quinos d'avair dad ir a ster.
Adieu, adieu, chera giuventüna,
Ch'al Segner dett'a vus e nus furtüna.

R.: Vo'n nom da Dieu cun tieu spus chi't maina
Cun el poust cuntempler la glüna plaina.

Insembel: Auncha quist an cun giuvens e mattans,
Ün oter an — cun chünas ed infants.

(our dal Biviano da Rud. Lanz)

Seguan nouvs impringias ed animaziun generela intaunt cha il
clavazin suna qualche melodia adatteda. — Culs ultims accords

Ün giuven exclama: Eau savess aunch'üna — Gian
ed Emilia chanté: O chera, o bella...

Tuots ün traunter l'oter: Schi, schi, chanté, chanté...!

Ün giuven spordsch'il bratsch ad Emiglia, chi in fand seri-
monas as lascha mner sü'l proscenium, inua in fatscha a Gian, chi
ais eir gnieu stumplo da las mattas, intuna la chanzun dumandeda.

O chera, o bella!

Giuvn (fand ün cumplimaint vers la matta e mettand sieu maun sül cour):

O chera, o bella, pudess eau gnir tiers vus

Quista saira ün po tard a dir duos plets cun vus?

Giuvna (cun gest da refüs e cun ün tun da fer temma):

O davous la mia porta, lo aise ün hom vegl

E que pera be ch'el dorma, ma el ho aviert ün ögl.

Giuvn (cun ün po pü insistenza, rovand culs mauns insembel):

O chera, o bella, pudess eau gnir tiers vus

Quista saira ün po tard a dir duos plets cun vus?

Giuvna (creschind eir ella in tun e mods):

O gio la mia s-chela, lo ais semno farina

E scha stizzis cha vus fais, schi mieus bap as imagina!

Giuvn (as büttand in schnuoglias, cun grand'insistenza):

O chera, o bella, pudess eau gnir tiers vus

Quista saira ün po tard a dir duos plets cun vus?

Giuvna (fand finita da trembler bod d'anguoscha e stendand our ils mauns in defaisa o cun oters mods adattos):

O giossom la mia s-chela, lo aise set pistols

Ed üna cha tuchais, schi tuottas set vers vus as volvan.

(Ultim vers insembel.)

Giuvn (tuot schmiss e laschand pender las elas):

Giuvna (riand e fand ün po schnöss):

O chera, o bella, eau vez cha tuot stravia,

O cher, meu bel nu't der taunta fadia,

Schi vögl pigler meu gierl e'l vögl purter a chesa mia.

Pür piglia tieu gierl e vo a chesa tia.

(Chanzunetts veglias L. Liun e M. Badrutt)

Tuot chi ria e clama bravo, ils mats: schi, schi uschè faune cun nus povers tralaris — las mattas che amur, che ardur, be cha que restess zieva adüna uschè.....

Il prüm giuvn clama: Silenzi, quietezza, nos sar spus ho il pled!

Pled dal spus: Florizants amis e signuors cumpagns tuots, virtuousas giuvnas, bella ed ondraivla giuventüna tuotta. In quista bella mia e da mia giunfra spusa occasiun da giodair vossa preschentscha e cumpagnia da tramegl sarò ed ais meu

oblig d'as ingrazcher per vos bel chaunt e per tuotta onur spüerta — s'invidand da gnir auncha in chesa inua as saro servieu ün simpel past, giavüschand dad artschaiver que pochet, chi as gniaro preschento da bun cour, cun buna vögliä.

Intaunt cha tuots staun sü ed ils üns as mouvan plaun plaun vers la chesa, haun quatter pêra furmo ün ring intuorn la spusa e sotan accumpagnos dal chaunt da tuots. Tal 4 vers il ring s'evra e la prüma giuvna preschainta a la spusa il spus chi la piglia suot bratsch e la condüa vers la chesa e sü da s-chela seguieu da l'intera giuventüna.

Chanzun finela da la giuventüm.

O frischign, Ninetta bella,
Hoz chi spunta tia staila,
Hoz per te ais prümavaira,
eir schi boffa quista saira.

Fo'l plaschair, evr' il balcon,
Inguto taunt temp dal glatsch.
At s-chodain cun gia e sun
At s-chodain hoz sün nos bratsch.

Lascha vair tia bella fatscha
Guarda gio cun ögl cuntaint
Nus turnainsa hoz da chatscha
Cun ün giuven cognuschaint.

E saviand cha tü est tristetta
Cha tü vulestast uoss ün marus
La radschun ais cler e netta
Nus al dains a tè per spus.

O frischign, Ninetta bella,
Spunta uossa tia staila,
Oz per tai ais prümavaira,
Eir schi boffa quista saira.

(suainter il Biviano
da Rud. Lanz)

L'ultim vers vo as perdand intaunt cha la tenda crouda plaunet.

Annotation. Las melodias da las chanzuns our dal Biviano da Rud. Lanz gniaron publichedas prossimaing. L'inter queder stu gnir do cun animaziun e cun umor, evitand posas involuntarias, ma eir exageraziuns davart dals actuors, be per fer rir.